

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาเป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตของมนุษย์ มนุษย์จึงสามารถเรียนรู้ภาษาเพื่อการดำรงชีวิต เป็นเครื่องมือของการสื่อสารและสามารถพัฒนาภาษาของตนได้ ภาษาช่วยให้คนรู้จักคิดและแสดงออกของความคิดด้วยการพูด การเขียน และการกระทำซึ่งเป็นผลจากการคิด ถ้าไม่มีภาษา คนจะคิดไม่ได้ ถ้าคนมีภาษาน้อยมีคำศัพท์น้อย ความคิดของคนก็จะแคบไม่กว้างไกล คนที่ใช้ภาษาได้ดีจะมีความคิดดีด้วย คนจะใช้ความคิดและแสดงออกทางความคิดเป็นภาษา ซึ่งส่งผลไปสู่การกระทำ ผลของการกระทำส่งไปสู่ความคิด ซึ่งเป็นพลังของภาษา ภาษาจึงมีบทบาทสำคัญต่อมนุษย์ ช่วยให้มีมนุษย์พัฒนาความคิด ช่วยดำรงสังคมให้มนุษย์อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข มีไมตรีต่อกัน ช่วยเหลือกันด้วยการใช้ภาษาติดต่อสื่อสารกัน ช่วยให้คนปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม ภาษาช่วยให้มนุษย์เกิดการพัฒนา ใช้ภาษาในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การอภิปรายโต้แย้ง เพื่อนำไปสู่ผลสรุป มนุษย์ใช้ภาษาในการเรียนรู้ จดบันทึกความรู้ แสวงหาความรู้ และช่วยจรรโลงใจ ด้วยการอ่านบทกลอน ร้องเพลง ภาษายังมีพลังในตัวของมันเอง เพราะภาษาย่อมประกอบด้วยเสียงและความหมาย การใช้ภาษาใช้ถ้อยคำทำให้เกิดความรู้สึกต่อผู้รับสาร ให้เกิดความงงเกลียดจางซัง หรือเกิดความชื่นชอบ ความรักย่อมเกิดจากภาษาทั้งสิ้น ที่นำไปสู่ผลสรุปที่มีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 69-70)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขจึงกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 5-8)

เมื่อพิจารณาหลักสูตรการเรียนรู้ภาษาไทย ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ในด้านการอ่าน การเขียน การฟัง หลักการใช้ภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรม เนื่องจากภาษาไทย เป็นทักษะที่ต้อง

ฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปใช้ในชีวิตจริง ซึ่งการเขียนเป็นวิธีการที่ใช้เพื่อการสื่อสารมากทางหนึ่ง และการเขียนเป็นทักษะหลักหนึ่งใน 4 ทักษะของการใช้ภาษา คือ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน การเขียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อการสื่อ และสร้างความเข้าใจ ถ่ายทอดความรู้และสติปัญญาของมนุษย์ การเขียนสื่อสารบอกถึงความรู้สึกที่มีอยู่ในใจออกมาให้ผู้อื่นรับรู้ รับทราบ ด้วยวิธีการใช้สัญลักษณ์ ตัวอักษร นอกจากนั้นยังแสดงออกได้ถึงกระบวนการทางความคิดอีกด้วย (สุวัฒน์ วิวัฒน์านนท์, 2551, หน้า 67) อีกทั้งยังมีคำกล่าวที่ว่า การเขียนเป็นเครื่องมือถ่ายทอดทางวัฒนธรรมที่สำคัญ เพราะการเขียนเป็นหลักฐานที่ช่วยให้โลกเจริญก้าวหน้า (วรรณ โสมประยูร, 2544, หน้า 139) และยังมีคำกล่าวว่าการเขียนเป็นการสื่อสารอย่างหนึ่ง เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดวัฒนธรรมที่สำคัญ แสดงออกซึ่งภูมิปัญญาของมนุษย์ และเป็นเครื่องมือในการสร้างความรัก ความสามัคคีและความเจริญรุ่งเรืองในสังคม แต่ตรงข้ามการเขียนก็อาจเป็นเครื่องมือในการบ่อนทำลายได้เช่นกัน (พ็อน เปรมพันธ์, 2542, หน้า 136) และการเขียนเป็นเครื่องมือสื่อสารของมนุษย์ เป็นเครื่องถ่ายทอดความรู้และสติปัญญาของมนุษย์ เป็นเครื่องระบายออกทางอารมณ์ และทำให้มนุษย์ประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียนได้ (นภดล จันทรเพ็ญ, 2542, หน้า 91)

นอกจากนี้ความสามารถและทักษะในการอ่านก็มีความสำคัญและจำเป็นเช่นเดียวกัน เพราะความสามารถในการอ่านช่วยให้เข้าใจในเรื่องราวสาระต่าง ๆ ได้มากยิ่งขึ้น และยังสามารถนำมาใช้พัฒนาความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดสร้างสรรค์ได้ การพัฒนาความสามารถในการอ่านและการเขียน ต้องมีการสอนและฝึกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ การอ่านเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญและจำเป็นมาก ในการดำรงชีวิตของคนในปัจจุบันเพราะวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงมีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้นและเป็นไปอย่างรวดเร็วการติดต่อสื่อสารมีความสำคัญในธุรกิจการงานมากขึ้น สภาพของสังคมกลายเป็นสังคมข่าวสาร (information society) เนื้อหาสาระทางวิชาการรวมทั้งข้อมูลต่างๆ ในชีวิตประจำวันจะต้องอาศัยการอ่านจึงจะสามารถเข้าใจและสื่อความหมายได้ถูกต้องแม้จะมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการติดต่อสื่อสารแต่ก็ไม่สามารถใช้ทดแทนการอ่านได้ ฉะนั้นคนเราจำเป็นต้องมีทักษะในการอ่านกล่าวคือ ต้องอ่านได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เพื่อแสวงหาความรู้ทั้งหลายจนสามารถเข้าใจและติดตามการเปลี่ยนแปลงความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ รวมทั้งข้อมูลข่าวสารเหล่านั้นได้ทัน (วรรณ โสมประยูร, 2539, หน้า 120) และพนิตนันท์ บุญพามี (2542, หน้า 3) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่าการอ่านช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ ความรู้ ความคิด ให้คนเรามีความเจริญงอกงามทางวุฒิปัญญาและความสามารถมากยิ่งขึ้น ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตและจิตวิญญาณของผู้อ่านให้เป็นไปในแนวทางที่พึงปรารถนาได้โดยตนเอง รวมทั้งสามารถพัฒนาคนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมได้เป็นอย่างดี และผู้เรียนจะเกิดทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ได้

จะต้องรู้หลักการหรือวิธีการอ่านตั้งแต่ขั้นเริ่มต้น คืออ่านคร่าว ๆ อ่านได้เร็ว อ่านแล้วย่อความสั้น ๆ ได้จนเกิดความชำนาญในการอ่าน สามารถอ่านได้ทุกเรื่อง ทุกเวลา ทุกสถานที่ และใช้เทคนิคการอ่านเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์ ผู้อ่านจะต้องเข้าใจปรัชญาและข้อคิดเห็นของผู้แต่ง ผู้อ่านจะต้องใช้ความคิดสติปัญญาขั้นสูงสุด ต้องใช้ความคิดตามไปด้วย อ่านช้า ๆ อย่างระมัดระวัง ต้องอาศัยประสบการณ์ใคร่ครวญหาสาเหตุ ต้องจดบันทึก ชีตเส้นใต้ หรือทำเครื่องหมายเตือนความจำไว้ต้องจับใจความสำคัญให้ได้ (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์, 2542, หน้า 168)

การอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นสิ่งจำเป็นต่อบุคคลทุกระดับ เนื่องจากเป็นพื้นฐานของการคิดแบบอื่น ๆ ช่วยให้ได้ข้อเท็จจริงที่เป็นพื้นฐานความรู้ในการนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาว่าการประเมินและการการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องผู้มีความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ จะเป็นผู้ที่สามารถคิดได้ลึกซึ้ง ซาญฉลาด รอบคอบ นำไปสู่การสร้างความรู้ ความคิด การตัดสินใจแก้ปัญหา สามารถปรับตัวได้ทันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในยุคข้อมูลข่าวสารไร้พรมแดน ตลอดจนนำไปสู่การสร้างวิสัยทัศน์ในการดำรงชีวิตได้เป็นอย่างดี (กรมวิชาการ, 2546 หน้า 208-210)

การประเมินผล กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-net) ปีการศึกษา 2555 พบว่า ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ ดังนี้ ระดับประเทศ 45.68 ระดับสังกัด 44.01 และระดับจังหวัดสุพรรณบุรี 46.85 โดยสาระที่ 1 การอ่าน ระดับประเทศ 48.89 ระดับสังกัด 47.13 ระดับจังหวัดสุพรรณบุรี 50.22 สาระที่ 2 การเขียน ระดับประเทศ 63.17 ระดับสังกัด 61.03 ระดับจังหวัดสุพรรณบุรี 64.02 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3, 2555, หน้า 7-31) แม้ว่าผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับจังหวัดสุพรรณบุรีจะสูงกว่าระดับประเทศ แต่เมื่อพิจารณาจำนวนนักเรียนที่ยังอ่านเขียนไม่คล่องอยู่ในข่ายที่ต้องปรับปรุงอีกเป็นจำนวนมาก และเมื่อพิจารณาจากแบบบันทึกผลพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ปพ.5) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2555 ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน พบว่า การอ่านนักเรียนร้อยละ 72.34 ผ่านเกณฑ์ระดับดีขึ้นไป การคิดวิเคราะห์ นักเรียนร้อยละ 68.40 ผ่านเกณฑ์ระดับดีขึ้นไป และการเขียนผ่านเกณฑ์ระดับดีขึ้นไปร้อยละ 66.30 แต่ยังคงต่ำกว่าเป้าหมายของโรงเรียนที่ตั้งไว้ว่า ผู้เรียนต้องผ่านเกณฑ์ระดับดีร้อยละ 80 ขึ้นไป

จากสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย โรงเรียนวัดวังกุลา อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าผู้เรียนมีปัญหาในเรื่องทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์และการเขียนมาก โดยเฉพาะการอ่านแล้ววิเคราะห์ซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนวิชาอื่น ๆ ด้วย การอ่านที่มีประสิทธิภาพนั้นต้องอาศัยการวิเคราะห์เรื่องที่อ่านอย่างละเอียด ฝึกการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลรู้จักแสดงความคิดเห็น ซึ่งการแสดงความคิดเห็นจะช่วยให้ผู้อ่านรู้จักคิดเป็น มีความรู้กว้างขวางเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถและประสบความสำเร็จในการเรียน ถ้าผู้เรียน

อ่านแล้วไม่สามารถวิเคราะห์เรื่องที่อ่านและไม่สามารถสรุปเรื่องที่อ่านได้ จะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับไม่น่าพอใจ ซึ่งเป็นประสพปัญหาค่อนข้างมาก ทั้งนี้สาเหตุเนื่องจากการขาดการวางแผนและรูปแบบการสอนที่ดี ครูเน้นการถ่ายทอดเนื้อหาในห้องเรียน และท่องจำตำราเป็นสำคัญ ผู้เรียนขาดประสบการณ์ ขาดการคิดวิเคราะห์ ขาดการนำประสบการณ์หรือข้อมูลมาสังเคราะห์ให้เป็นปัญญาที่สูงขึ้น (ประเวศ วัชรี, อ่างถึงในทศนา แชมณี 2547, หน้า 177) และจากปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมและพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน ยังไม่บรรลุตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรเท่าที่ควร จึงควรรหาเทคนิคและวิธีการที่จะสามารถส่งเสริมและพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนของนักเรียนสามารถทำได้หลายวิธีเทคนิค KWL plus เป็นเทคนิคหนึ่งที่สามารถพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน และทักษะ การคิดอย่างบังเกิดผลดี เนื่องจากมีกรอบและแนวทางฝึกให้คิดเป็นลำดับขั้นตอน โดยครูมีบทบาทคอยดูแลการฝึกคิดของนักเรียน คอยถามคำถามเพื่อให้ให้นักเรียนแสวงหาคำตอบ และคอยกระตุ้นให้นักเรียนถามคำถามจากเรื่องที่อ่านด้วย ดังนั้นเทคนิค KWL plus จึงสามารถนำมาใช้ในเรื่องที่มีจุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อให้ให้นักเรียนรู้และเข้าใจในเรื่องนั้นๆ รวมทั้งมุ่งพัฒนาทักษะการคิดอย่างกว้างขวางลึกซึ้ง ซึ่ง การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL plus ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ชั้น K (What you know) : รู้อะไรมาบ้าง 2) ชั้น W (What you want to know) : ต้องการเรียนรู้อะไร 3) ชั้น L (What you have learned) : เรียนรู้อะไร และ 4) การเขียนสรุปและนำเสนอ โดยในชั้น K นักเรียนจะต้องตอบคำถามที่ว่าเขารู้อะไรจากเรื่องที่กำหนด ซึ่งเมื่อนักเรียนได้อ่านสาระความรู้แล้ว นักเรียนสามารถเพิ่มเติมลงในตารางได้อีกว่าในเรื่องที่กำหนดมีเรื่องอะไรอีกบ้าง ครูจะต้องเตรียมคำถามสำหรับให้นักเรียนตอบหรือแสวงหาคำตอบหรือสาระข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้มากที่สุด สำหรับชั้น W คือ นักเรียนต้องการรู้อะไร อาจจะหมายถึงเรื่องที่อ่านแล้วต้องรู้ ศึกษาอะไรเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้รู้และเข้าใจในเรื่องนั้นโดยละเอียด ครูต้องช่วยนักเรียนสร้างคำถามจากเรื่องที่เขาต้องการรู้ และควรให้นำเสนอวิธีการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ด้วย หรือครูเตรียมไว้ให้แล้วแต่ความเหมาะสม แล้วให้นักเรียนสรุปสั้นๆ ส่วนในชั้น L นักเรียนควรรหาคำตอบของคำถามในชั้น W ให้ช่วยกันตอบลงในแผนผังรวมและแผนผังของตนเอง สำหรับบันทึกสิ่งที่เรียนรู้ ครูควรกระตุ้นส่งเสริมให้นักเรียนบันทึกสิ่งที่น่าสนใจเป็นพิเศษด้วย และทำเครื่องหมายไว้ เนื่องจากเป็นผลที่ได้ที่นอกเหนือจากการตอบคำถามที่ระบุในชั้น W หลังจากนั้นควรให้นักเรียนไปหาข้อมูลเพิ่มเติมและความรู้เกี่ยวกับรายละเอียดของคำตอบหรือคำถามอื่นที่ต้องศึกษาจากแหล่งข้อมูลอื่นหรือศึกษาเพิ่มเติมภายหลัง จากนั้นอภิปรายร่วมกันอีกครั้งเกี่ยวกับสาระต่างๆ ที่บันทึกในชั้น L จะเห็นได้ว่าการใช้เทคนิค KWL ช่วยฝึกการเขียน ฝึกการอ่าน การคิดวิเคราะห์หรือสังเคราะห์ของนักเรียนเขียนสิ่งที่ตนเองคิด ตนเองรู้ เพื่อให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์ของผู้เรียน จึงขึ้นอยู่กับครูว่า

ต้องการจะตรวจสอบ ดูแลส่งเสริมทักษะอะไรให้แก่นักเรียนบ้าง ที่นอกเหนือจากผลการเรียนรู้ และลักษณะที่พึงประสงค์ที่กำหนด นั่นคือ ครูสามารถเพิ่มตารางสำหรับการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม จาก KWL ได้เป็น KWL plus ซึ่งหมายถึง สรุปผลการเรียนรู้จากขั้นตอนทั้งหมดของ KWL แล้วให้ แสดงออกด้วยการสร้างแผนผังเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสาระความรู้ต่างๆ โดยครูจะต้องคอย ช่วยเหลือฝึก แนะนำการสร้างแผนผังมโนทัศน์หรือแผนผังความคิด (mind mapping หรือ concept mapping) จากการให้นักเรียนสร้างแผนผังมโนทัศน์จะช่วยให้ในการสรุปสาระสำคัญและเป็นการ ตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน กระบวนการของ KWL plus สามารถนำมาใช้ในการ พัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณและอ่านอย่างสร้างสรรค์ได้ เช่นเดียวกัน เพราะแต่ละขั้นตอนจูงใจให้นักเรียนอ่านคิดวิเคราะห์โดยละเอียด จากการถาม คำถามและเสริมแรงของครูช่วยให้นักเรียนอยากถู้อยากแสวงหาคำตอบที่หลากหลายลึกซึ้งมากขึ้น KWL plus ทำให้ผู้เรียนอ่านอย่างพิจารณา อ่านอย่างละเอียด หรือทบทวนสิ่งที่รู้มาก่อน สิ่งที่เขาต้องรู้ และได้รู้อะไรจากที่อ่าน เป็นต้น การคิดและสรุปการสร้างแผนผังมโนทัศน์ต่อท้าย KWL plus ช่วยในการจัดองค์ความรู้ใหม่จากเรื่องที่อ่าน แสดงสาระหลัก สาระรอง ความสัมพันธ์ ระหว่างสาระต่างๆ เป็นการสร้างแผนผังคำสำคัญกับลายเส้น แสดงออกถึงความเข้าใจอย่าง แท้จริง ความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการต่างๆ ได้ โดยใช้เทคนิค KWL plus ภายใต้การ แนะนำช่วยเหลือ และการถามคำถามให้คิดของครู นอกจากนั้นนักเรียนยังสามารถนำเทคนิคนี้ไป ใช้ในการเรียนรู้สาระอื่นๆ ต่อไป (วัชรวิภา เล่าเรียนดี, 2553, หน้า 123-126)

งานวิจัยที่นำวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL plus มาใช้ในการพัฒนาทักษะ การอ่านและการเขียนแล้วได้ผลดี เช่น ประภาพร ชัยปายาง (2549) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถด้าน การอ่านเชิงวิเคราะห์และเขียนข้อความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ เทคนิค KWL-plus ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัด การเรียนรู้ ความสามารถด้านการเขียนข้อความคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่า ก่อนการจัด การเรียนรู้ และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับดีมาก มนภรณ์ ใจรู้ออบ (2551) ได้ศึกษาการพัฒนาผลการเรียนรู้ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWL plus ผลการวิจัยพบว่า ผล การเรียนรู้ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ คะแนนเฉลี่ยหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัด การเรียนรู้ และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมากทุกด้าน และสัญลักษณ์ สังข์แก้ว (2552) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนสรุปความของนักเรียน ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยวิธี KWL plus กับวิธีสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์การ เขียนสรุปความของนักเรียนที่สอนโดยวิธี KWL plus สูงกว่านักเรียนที่สอนโดยวิธีสอนแบบปกติ และผลสัมฤทธิ์การเขียนสรุปความของนักเรียนที่สอนโดยวิธี KWL plus หลังเรียนสูงกว่าก่อน เรียน และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนโดยวิธี KWL plus อยู่ในระดับมาก

จากที่กล่าวมาผู้วิจัย จึงสนใจที่จะพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์และการเขียนสื่อความ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในสาระที่ 1 การอ่าน และสาระที่ 2 การเขียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL plus ซึ่งมีกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดและส่งเสริมให้เกิดทักษะทางภาษา อันเป็นการฝึกทักษะการอ่านและการเขียนให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อมุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนตามหลักสูตรต่อไป

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL plus กับการสอนปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการเขียนสื่อความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL plus กับการสอนปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL plus กับการสอนปกติ

ความสำคัญของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ก่อให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

1. เป็นแนวทางการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ และเขียนสื่อความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น
2. ครูผู้สอนใช้ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์และเขียนสื่อความในระดับชั้นอื่นๆต่อไป
3. ส่งเสริมให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาภาษาไทย อันส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสูงขึ้น
4. เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL plus ในเนื้อหาและกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขต บึงฉวาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 13 โรงเรียน รวม 256 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลเดิมบางนางบวช (วัดท่าช้าง) กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตบึงฉวาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 32 คน รวม 64 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multistage random sampling) ดังนี้

1.2.1 ใช้โรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม โดยการสุ่มโรงเรียน (cluster sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก จากรายชื่อโรงเรียน จำนวน 13 โรงเรียน ได้โรงเรียนอนุบาล เดิมบางนางบวช (วัดท่าช้าง)

1.2.2 ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่มจัดวิธีการจัดการเรียนรู้ โดยการสุ่มห้องเรียน (cluster sampling) ด้วยวิธีจับสลากห้องเรียน จากห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 2 ห้องเรียน ซึ่งมีการจัดห้องแบบความสามารถในด้านการอ่านและการเขียน ได้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 เป็นกลุ่มทดลอง จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL plus และชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2 กลุ่มควบคุม จัดการเรียนการสอนแบบปกติ

2. ตัวแปรที่ศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ มีตัวแปรในการศึกษา ดังนี้

2.1 ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 วิธี คือ

2.1.1 การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL plus

2.1.2 การสอนปกติ

2.2 ตัวแปรตาม คือ

2.2.1 ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์

2.2.2 ความสามารถในการเขียนสื่อความ

2.2.3 ความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาไทย

3. เนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ดังนี้

สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน ตัวชี้วัด ได้แก่

1) ท1.1 ป4/3 อ่านเรื่องสั้นๆ ตามเวลาที่กำหนดและตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน

2) ท1.1 ป4/4 แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

3) ท1.1 ป4/5 คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านโดยระบุเหตุผลประกอบ

4) ท1.1 ป4/6 สรุปความรู้และข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ใน

ชีวิตประจำวัน

สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงาน การศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ ตัวชี้วัด ได้แก่

1) ท2.1 ป4/2 เขียนสื่อสารโดยใช้คำได้ถูกต้อง ชัดเจน และเหมาะสม
2) ท2.1 ป4/3 เขียนแผนภาพ โครงเรื่องและแผนภาพความคิดเพื่อใช้พัฒนา งานเขียน

3) ท2.1 ป4/4 เขียนย่อความจากเรื่องสั้นๆ

เนื้อหาตรงตามสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 ดังนี้

- 1) นิทาน
- 2) บทร้อยกรอง
- 3) สารคดีสำหรับเด็ก
- 4) บทความ
- 5) เรื่องสั้น
- 6) ข่าวเหตุการณ์ประจำวัน

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การทดลองครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง รวมจำนวน 12 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL plus (Know–Want-Learn plus) หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการอ่าน ทักษะการเขียน และทักษะการคิด อย่างเป็นลำดับขั้นตอน โดยครูเป็นผู้ที่มีบทบาทคอยดูแลการฝึกของนักเรียน คอยถามคำถาม เพื่อให้ นักเรียนแสวงหาคำตอบและคอยกระตุ้นให้นักเรียนถามคำถามจากเรื่องที่อ่าน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ชั้น K (What you know) เป็นขั้นตอนการตรวจสอบความรู้ พื้นฐานของผู้เรียนในเรื่องนั้นๆ ก่อนเรียน 2) ชั้น W (What you want to know) เป็นขั้นตอนที่ ตรวจสอบว่าผู้เรียนต้องการรู้อะไรเพิ่มเติมบ้าง และจะเรียนรู้เรื่องเหล่านั้นได้อย่างไร 3) ชั้น L (What you have learned) เป็นขั้นตอนที่ตรวจสอบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เรื่องอะไรบ้าง 4) ชั้น สรุปและนำเสนอ เป็นขั้นตอนเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้เรียนได้สะท้อนผลการเรียนรู้จากการเรียนด้วย รูปแบบการนำเสนอต่างๆ

การสอนปกติ หมายถึง กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนเพื่อช่วยให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้มีขั้นตอน คือ 1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นการ เตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะเรียน โดยใช้กิจกรรมกระตุ้นให้เกิดความสนใจ 2) ขั้นสอนเป็นการ

ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และ 3) ชั้นสรุปผล เป็นการสรุปเนื้อหาหลักและความคิดรวบยอดของบทเรียน โดยครูเลือกใช้กิจกรรมสรุปในลักษณะต่างๆ

ความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ หมายถึง การอ่านอย่างละเอียดด้วยความรอบคอบโดยพิจารณาแยกแยะเนื้อหา ประโยค ถ้อยคำ แยกข้อดี ข้อบกพร่องที่ปรากฏในเรื่องเรียงลำดับความสำคัญของเรื่อง และพิจารณาว่าส่วนใดเป็นข้อเท็จจริง ส่วนใดเป็นข้อคิดเห็น ส่วนใดควรเชื่อถือ และสามารถสรุปเรื่องและแนวคิดจากการอ่านนิทาน บทร้อยกรอง สารคดีสำหรับเด็ก บทความ เรื่องสั้น และข่าวเหตุการณ์ประจำวัน โดยวัดได้จากแบบทดสอบความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ แบบปรนัย 4 ตัวเลือกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ความสามารถการเขียนสื่อความ หมายถึง การถ่ายทอดความรู้ อารมณ์ ความรู้สึก ประสบการณ์ และข่าวสาร โดยการอธิบาย เล่าเรื่อง แสดงความคิดเห็น จากผู้เขียนไปสู่ผู้อ่านให้เข้าใจตรงกัน โดยใช้ตัวอักษรเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร โดยพิจารณาจากการความสามารถในการเขียนประโยค การสะกดตัวอักษรที่ถูกต้อง และลำดับเรื่องราวให้มีความต่อเนื่องกัน ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบความสามารถการเขียนสื่อความ แบบอัตนัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ความพึงพอใจต่อการเรียน หมายถึง ความรู้สึกที่ดี พอใจ ชอบ เห็นด้วย มีทัศนคติในทางที่ดีของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย ด้านบรรยากาศ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้และประโยชน์ที่ได้รับ โดยวัดได้จากแบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

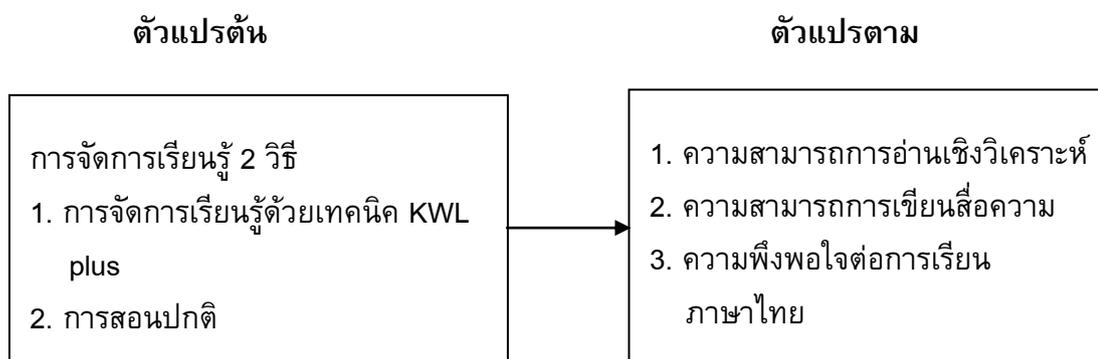
นักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนอนุบาลเดิมบางนางบวช (วัดท่าช้าง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาผลการวิจัย แนวคิด และ ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ การเขียนสื่อความ โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL plus และวิธีสอนแบบปกติ เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า การอ่านมีความจำเป็นและสำคัญในการดำรงชีวิต เพราะการอ่านเป็นการพัฒนาสติปัญญา ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านจึงมักจะได้รับความเจริญก้าวหน้าในชีวิต และหากสามารถอ่านและจับใจความจากเรื่องที่อ่านจะช่วยให้การอ่านนั้นเกิดประสิทธิภาพ ได้ประโยชน์จากการอ่านสามารถนำไปใช้พัฒนาตนเองและสังคมต่อไป การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL plus เป็นเทคนิคที่พัฒนาขึ้นโดยคาร์, และโอเกิล (Carr, & Ogle, 1987, p.623) อ้างถึงในวัชรวิลา เล่าเรียนดี, (2549 หน้า145) กล่าวว่า การสอนแบบ KWL ได้รับการคิดค้นและเผยแพร่ครั้งแรกในปี ค.ศ.1986 โดย Donna Ogle ซึ่งการสอนแบบนี้มี

กิจกรรมการอ่านที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีโครงสร้างประสบการณ์เดิมของตนแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างเพื่อนในกลุ่มและครูผู้สอน มีการตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านซึ่งวิธีนี้จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่าน และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม การสอนอ่านแบบ KWL ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้ K (know) เป็นขั้นตรวจสอบประสบการณ์เดิมของนักเรียนเพื่อผู้สอนจะได้ทราบว่านักเรียนมีพื้นฐานในสิ่งที่เรียนเพียงใดซึ่งเป็นการเตรียมนักเรียนในการเรียนรู้เนื้อหาใหม่ W (Want to know) เป็นขั้นตอนที่นักเรียนต้องการเรียนรู้เรื่องในเรื่องที่จะอ่าน เป็นการตั้งเป้าหมายในการอ่านของนักเรียนว่าต้องการเรียนรู้อะไร L (Learned) เป็นขั้นตอนที่นักเรียนสำรวจตัวเองว่าได้เรียนรู้อะไรบ้าง โดยนักเรียนหาคำตอบที่นักเรียนตั้งไว้แล้วจดบันทึกสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้ ต่อมาปี ค.ศ. 1987 Eileen Car และ Donna Ogle ได้พัฒนาการสอนอ่านแบบ KWL ด้วยการเพิ่มผังสัมพันธ์ทางความหมาย (Semantic mapping) สรุปเรื่องที่อ่านและนำเสนอเรื่อง จากผังสัมพันธ์ทางความหมาย ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ ช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะการถ่ายโอนการเรียนรู้ได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 วิชา เล่าเรียนดี (2547, หน้า 90-93) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบ KWL plus หมายถึง การจัดองค์ความรู้ใหม่จากเรื่องที่อ่าน แสดงสาระหลัก สาระรอง ความสัมพันธ์ระหว่างสาระต่างๆ เป็นการสร้างแผนผังคำสำคัญกับลายเส้น แสดงออกถึงความเข้าใจอย่างแท้จริง ความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการต่างๆ ได้ โดย K ระบุสิ่งที่รู้ เรื่องที่รู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่กำหนด หรือหัวข้อที่กำหนด W อยากรู้อะไรบ้าง จากสิ่งหรือเรื่องที่กำหนดในขั้นแรก L เรียนรู้อะไรบ้างจากเรื่องที่กำหนด และหลังจากอ่านเสร็จแล้ว มีการเพิ่มเติมการทำแผนผังมโนทัศน์ และการสรุปของเรื่องราวต่างๆ ที่อ่าน สรุปได้ว่า วิธีการเรียนรู้แบบ KWL plus เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะการคิดอย่างรู้ตัวว่าตนกำลังคิดอะไร มีวิธีการคิดอย่างไร ซึ่งแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้น K(What you know) เป็นขั้นตอนการตรวจสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียนในเรื่องนั้นๆ ก่อนเรียน 2) ขั้น W (What you want to know) เป็นขั้นตอนที่ตรวจสอบว่าผู้เรียนต้องการรู้อะไรเพิ่มเติมบ้าง และจะเรียนรู้เรื่องเหล่านั้นได้อย่างไร 3) ขั้น L (What you have learned) เป็นขั้นตอนที่ตรวจสอบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เรื่องอะไรบ้าง 4) ขั้นสรุปและนำเสนอ เป็นขั้นตอนเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้เรียนได้สะท้อนผลการเรียนรู้จากการเรียนด้วยรูปแบบการนำเสนอต่างๆ สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย 4 ขั้นตอนดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL plus สูงกว่าการสอนแบบปกติ
2. ความสามารถในการเขียนสื่อความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL plus สูงกว่าการสอนแบบปกติ
3. ความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL plus สูงกว่าการสอนแบบปกติ

